



مقدمه

علف‌های هرز همواره به عنوان یک مهمان ناخوانده در مزارع حضور می‌یابند. تحت شرایط معمولی، علف‌های هرز بذر فراوانی تولید می‌کنند که این بذور دارای خواب بوده و مدت زمان زیادی قوه نامیه خود را حفظ می‌کنند. بنابراین، بذور علف‌های هرز همیشه در مزارع کشاورزی حضور دارند و بخشی از بانک بذر که مکانیسم ذخیره بذر در تمام بوم نظام‌ها می‌باشند.

در بین علف‌های هرز پهن برگ مزارع جو گونه‌های خردل وحشی، شلمبیک، کنگر وحشی، کنگر برگ ابلقی، شیرتیغی، بی‌تی‌راخ، هفت بند و خلر مهمترین علف‌های هرز پهن برگ جو محسوب می‌شوند. در بین علف‌های هرز باریک برگ مزارع جو نیز گونه‌های یولاف وحشی، چچم، خونی‌واش و دم روباهی مهمترین علف‌های هرز باریک برگ مزارع جو محسوب می‌شوند. برخی از علف‌های هرز مانند پیچک صحرایی، کنگر وحشی و کنگر برگ ابلقی به عنوان علف‌های هرز مزاحم برداشت مزارع جو شناخته می‌شوند.

کنترل زراعی

۱- رعایت تناوب زراعی: رعایت تناوب زراعی و خودداری از کشت یک نوع محصول بصورت مداوم می‌تواند در کنترل و کاهش جمعیت علف‌های هرز موثر باشد. در زراعت جو که یک گیاه باریک برگ می‌باشد، کنترل علف‌های هرز باریک برگی مانند چچم، خونی‌واش و یولاف بسیار مشکل‌تر از کنترل علف‌های هرز پهن برگ می‌باشد. بنابراین قرار دادن یک گیاه زراعی پهن برگ در تناوب با جو می‌تواند در کنترل و کاهش جمعیت علف‌های هرز باریک برگ روش موثری باشد.



شکل ۱- علف‌های هرز مزرعه جو





۲- آیش گذاشتن زمین: در هر جا که مقدور باشد و کنترل علف‌های هرز در زمان آیش

۳- شخم مناسب و به موقع

۴- ماخار: از جمله روش‌های بسیار کارآمد در کنترل علف‌های هرز گیاهان زراعی است، بدین گونه که ۳۰-۴۰ روز قبل از کشت، بستر کاشت گیاه زراعی آماده می‌شود و تا زمان کاشت محصول به علف‌های هرز اجازه سبز شدن می‌دهیم و در زمان کاشت محصول با یک شخم سطحی علف‌های هرز روئیده در اثر شخم کنترل می‌گردند.



شکل ۲- ماخار مزرعه قبل از کشت

۵- عمق کاشت مناسب بذرها: عدم رعایت عمق کاشت مناسب موجب بد سبزی از یک سو و از سوی دیگر موجب کاهش رقابت آن‌ها در زمان روئیدن علف‌های هرز می‌گردد چرا که موجب کندی سرعت رشد جو می‌شود.





۶- رعایت تراکم کشت: تراکم کشت از جمله عوامل بسیار اثرگذار در کنترل علف‌های هرز است، به عبارتی اگر تراکم کشت طبق توصیه‌های زراعی صورت بگیرد در بسیاری از موارد به دلیل رشد سریع این گیاه زراعی و ایجاد پوشش سبز به خصوص در مراحل اولیه رشد، به دلیل سایه اندازی بروی علف‌های هرز موجب کاهش رشد آن‌ها می‌شود.

۷- استفاده از ارقام مناسب: استفاده از ارقام سریع‌الرشد و مناسب هر منطقه به منظور کاهش اثر رقابت یکی از راه‌های موثر برای کنترل علف‌های هرز است.

۸- داشتن گیاهی سالم و قوی: گیاه سالم و قوی رقابت بالایی با علف‌های هرز ایجاد می‌کند و در رقابت بر علف‌های هرز غالب می‌گردد. در این رستا علاوه بر موارد فوق کشت به موقع، مدیریت تغذیه، آبیاری مناسب و به موقع و مدیریت خوب مزرعه از جمله مهمترین اقدامات هستند.

کنترل شیمیایی

برای دریافت پاسخ مناسب از مصرف علفکش‌ها، انتخاب نوع علفکش متناسب با نوع علف‌های هرز هر مزرعه، رعایت زمان دقیق مبارزه و میزان صحیح و نحوه مصرف علفکش‌ها از اهمیت بسزایی برخوردار است.

بطور کلی چون در فصل مبارزه با علف‌های هرز زراعت جو معمولاً هوا خنک است و در اوایل صبح شب‌نم بر روی محصول وجود دارد، بنابراین می‌بایستی تا بخار شدن شب‌نم از انجام سمپاشی خودداری شود، در غیر این صورت قطرات سم توسط شب‌نم به روی زمین خواهد ریخت و اصولاً به علت خنکی هوا در ساعات اولیه روز اثر علفکش نیز تقلیل خواهد یافت.

همچنین به کارگیری ادوات مناسب در سمپاشی در کارایی علفکش‌ها بسیار موثرند. موارد دیگری که در دریافت پاسخ مناسب از مصرف علفکش به ما کمک می‌کند عبارتند از: کالیبراسیون سمپاش، حجم و کیفیت مناسب آب (از آب سخت و آب‌های شور و قلیایی برای محلولپاشی استفاده نشود)، محلولپاشی در شرایط مناسب جوی (عدم وجود باد و وجود دمای مناسب هوا) سمپاشی همگن و یکنواخت.

برای زراعت جو تاکنون شش باریک برگ‌کش به ثبت رسیده است که از این تعداد چهار علفکش شامل ایلوکسان، پوماسوپر، گراسپ و آکسیال بازدارنده ACCase و علفکش آونج بازدارنده سنتز چربی و سافیکس بی‌دبلیو دارای محل ناشناخته می‌باشند.



علف‌های هرز مزرعه جو

PTMP/SK/R&D/A/ Barley 02 /12082021



تعاونی پترو تمدن مهمام پارس

برای جو بر خلاف گندم هیچ علفکش دو منظوره‌ای به ثبت نرسیده است. در صورت بروز مقاومت علف‌های هرز به باریک برگ‌کش‌های کاربردی گروه بازدارنده ACCase در مزارع جو فقط میتوان علفکش‌های آونج و سافیکس بی‌دبلیو را استفاده نمود.



شکل ۳- کنترل شیمیایی علف‌های هرز مزرعه جو

از سوی دیگر این علفکش‌ها تنها قادر به کنترل علف‌های هرز یولاف وحشی می‌باشند بنابراین در صورت مقاومت علف‌های هرز همچون خونی‌واش و چچم عملاً هیچ علفکشی که بتواند سبب شکستن مقاومت شود وجود ندارد. در این صورت توصیه عملی می‌تواند تناوب کشت جو با سایر محصولات پاییزه از قبیل گندم (به منظور بهره‌گرفتن از علفکش‌های دو منظوره گندم) و یا کلزا (به منظور استفاده از باریک برگ‌کش‌های توصیه شده در کلزا) اشاره نمود. در خصوص کاربرد علفکش‌ها جهت کنترل علف‌های هرز پهن برگ هیچ محدودیتی برای مصرف آن‌ها وجود ندارد.

بنابراین پهن برگ‌کش‌ها از یک تنوع خوبی از نظر محل عمل علفکش‌ها برخوردارند، اما رایج‌ترین پهن برگ‌کش‌ها شامل تربنورون متیل (گرانستار) و مخلوط توفوردی و ام سی پی آ (24-D+MCPA) بوده است.

منبع

نورعلی زاده، مرتضی (۱۳۹۹). مدیریت علف‌های هرز در مزارع جو. مازندران: سازمان جهاد کشاورزی مازندران

